

ŠTEVILKA
20
LETNIK
62
LJUBLJANA
29.V. 2003

GLASILO
ZVEZE
SVOBODNIH
SINDIKATOV
SLOVENIJE

ENOTNOST

**SINDIKAT DELAVCEV
TRGOVINE SLOVENIJE**

**Dobovske Beti
ni več**

**Zbor odpuščenih
delavk Jutranjke**

tudi trgovci imajo
družine

**Referendumsko vprašanje
ni v nasprotju z ustavo**

**Čigav interes je javni
interes za kulturo**

NEDELJSKI PRIDATEK

Stečaj

Dobovske Betni več

"Danes zadnjič prestopamo ta prag," so bile besede ene od udeleženk včerajšnjega skupnega sestanka zaposlenih z upravo v obratu podjetja Beti v Dobovi. Razočaranja, ki se je iz žalosti zdaj že prelevilo v jezo, nobena od njih ni mogla in želela skriti. Bilo je glasno, burno in vroče.

Bivši delavci dobovske Beti so se še zadnjič zbrali pred vrati svoje tovarne.

Sestanek se je začel z zamudo, saj delavke sprva niso želele vstopiti v močno varovano stavbo, če vanjo ne bi smeli še novinarji. Pa ni nič pomagalo, saj je uprava z direktorico Karin Čikič na čelu ostala neomajna. Ta je zagotovila tudi, da uprava ničesar ne skriva in da bo izjavo za javnost dala kasneje. Tako so delavke, med njimi je bila le peščica moških, le odšle na sestanek. Z njimi je v stavbo smel le še Ladislav Rožič, sekretar v območni organizaciji ZSSS za Posavje, kajti večina delavk je članic Sindikata tekstilne in usnjarskopredelovalne industrije Slovenije. Zunaj pa so ostali predstavniki Neodvisnosti, ki imajo med odpuščenimi le peščico članov. Burno dogajanje na sestanku je odmevalo tudi izven zidov, delavke pa so kasneje pričele prihajati iz stavbe s sklepi o prenehanju delovnega razmerja v rokah.

Dobovska tovarna Beti, hčerinsko podjetje metliške matere, je tako v ponedeljek, 26. maja, dokončno zaprla svoja vrata potem, ko delavke že dober mesec niso hodile na delo, kajti uprava je 14. aprila predlagala stečaj in jih konec aprila brez odpravnin vse poslala domov. Ogoľufane se počutijo sedaj ne samo zaradi izgubljenih delovnih mest, ki so se pred leti zdela še tako trdna, ampak predvsem zaradi laži in nepravilnosti, ki so se zadnja leta dogajale za njihovimi hrbti. Med leti 1991 in 1993 so namreč pristale in podpisale, da so vseskozi prejemale za trideset odstotkov nižje plače in v dobri veri, da delajo nekaj dobrega tudi zase, vlagale svoj delež v opremo tovarne. Leta 1994 jih je matično podjetje Beti Metlika prvič neprijetno presenetilo, ko je dobovski obrat spremenilo v družbo z omejeno odgovornostjo. Oprema, v katero so delavke prostovoljno vlagale, je v tem zamegljenem postopku lastninjenja postala last matičnega podjetja, dobovska družba, ki je bila ustanovljena z vsega 2,1 milijona tolarjev, pa je ostala

sama z delom svojih rok. To je bil že na videz prav kričec primer vsaj moralno spornega dejanja, kršena pa naj bi bila tudi delovnopravna zakonodaja. Kot je dejal Ladislav Rožič, stečajne mase sedaj ni oziroma je zanemarljivo majhna, tako delavkam ne preostane drugega, kot da vložijo tožbe zaradi kršitve predvsem finančne zakonodaje. "Pregledali bomo, kje so nastale kršitve, in za naše člane vložili odškodninske tožbe zoper vodstvo, lastnike, nadzornike, pač tam, kjer bomo zaznali kršitve," je povedal Rožič in dodal, da so kršitve nedvomno bile in največja je prav v tem, da se je vodstvo težav zavedalo in do zadnjega prikrivalo rezultate in nazadnje pripeljalo stvar tako daleč, da naj bi delavci ne dobili nič. Znesek odpravnin za posameznike bo po njegovih besedah odvisen od odškodninske tožbe. Delavci naj bi dobili zaenkrat od podjetja le pet dvanajstin regresa, ne pa tudi plač, ki jim jih dolgujejo. Po njegovem mnenju zrežiran stečaj je potekal po istem scenariju kot tisti v novomeškem Labodu in sevniški Jutranjki. "O pravni državi pa ne gre izgubljati besed," je še dodal močno oblegani Rožič, ki je hkrati odgovarjal na vprašanja novinarjev in delavk ter miril svojega kolega iz Neodvisnosti, ki se sestanka ni smel udeležiti.

Delavke so bile sprva precej negotove, ali naj sklepe o odpovedi pogodbe o zaposlitvi zaradi stečaja sploh podpišejo, in okoli tega je bilo med njimi tudi precej prerekanj. Kot je povedal Rožič, je to pravzaprav žal edina možnost, da se v čim krajšem času začnejo postopki in da dobijo oškodovani vsaj nekaj denarja ter da se lahko prijavijo na zavod za zaposlovanje. Večino od 130 odpuščenih z dobovske Beti sedaj čaka prijava na zavod za zaposlovanje. Pridružili se bodo armadi 4525 (podatki so za konec aprila) nezaposlenih, ki so prijavljeni na sevniškem zavodu za zaposlovanje. Njihovi predstavniki sta prizadete

poskusili seznaniti z možnostmi, potmi in pravicami nezaposlenih. "Sedaj so preveč razburjeni, da bi lahko prisluhnili vsem našim napotkom," sta povedali zunaj čakajočim novinarjem. "Ja, ni lahko biti zaposlen na zavodu za zaposlovanje," sta menili, "še posebej, ko ljudem nimaš veliko kaj ponuditi." In prav to se v teh krajih zdaj dogaja, saj je stopnja brezposelnosti že visoko nad slovenskim povprečjem in znaša v Posavju v povprečju 14,6 odstotka (slovensko povprečje je 11,6 odstotka), še posebej hudo pa je v Brezicah in Krškem, kjer presega 15 odstotkov." V prihodnosti se nekaj novih mest odpira v privatnih podjetjih, možnosti sezone zaposlitve pa prinašata tudi sadjarski podjetji Eurosad in sadjarstvo Blanca, vendar je trend odpuščanja prehud, zlasti v tekstilni industriji, saj ostaja skupaj s 130 delavkami dobovske Beti brez zaposlitve še za nekaj več tistih iz sevniške Jutranjke.

Direktorica, zdaj že nekdanjega dobovskega podjetja Karin Čikič je po končanem sestanku z zaposlenimi vidno razburjena vendarle dala izjavo za javnost. Povedala je le, da izjav ne bo dajala, saj je svoje stališče že povedala pred tedni. Izjav ne daje zato, ker sama o tem ni odločala. Tisti, ki pa so sestanku prisostvovali, so povedali, da je isto izjavila tudi tam in precej hitro sestanek tudi zapustila. Če drugače ne, so to precej nenavadne vodstvene sposobnosti in to za direktorico, ki jo je še pred letom in pol agencija za poslovne raziskave predlagala za priznanje, ki ga podeljuje najuspešnejšim podjetnikom Slovenije. Vse to še bolj daje misliti, da so v ozadiju prikrivanja, v katerih je nedvomno udeleženo tudi vodstvo metliške matere, z generalnim direktorjem Ivanom Malešičem na čelu. Kot kaže, podobno kot mnoga druga podjetja seli svojo proizvodnjo na cenejši jug.

Mojca Matoz

Zbor odpuščenih delavk Jutranjke

Strah, da bodo ostali še brez odpravnin

V Gasilskem domu v Sevnici so se ta ponedeljek zbrali skoraj vsi prejšnji teden odpuščeni delavci podjetja Jutranjka. V to lepo dvorano jih je ob posredovanju tamkajšnjega župana povabil njihov sindikat. Beseda je bila zlasti o tem, kako naj bi prizadeti delavci zavarovali svoje pravice, še posebej izplačilo odpravnine. Posamezniki, ki so prišli v skoraj brezizhoden položaj, so zbor izkoristili tudi za kritiko države in odgovornih v podjetju.

Z odpuščenimi so se pogovarjali Tone Rozman, generalni sekretar Stupisa, Marjan Urbanč, sekretar območne organizacije ZSSS, in Slavica Mirt, predsednica Stupisa v Jutranjki. Do sestanka v gasilskem domu je prišlo zlasti zaradi velikega nezadovoljstva 137 odpuščenih delavcev, večinoma delavk. Svojo kritiko niso usmerjale le na sedanje in prejšnje vodstvo podjetja, ampak tudi na svoj sindikat.

Prizadete je najbolj zanimalo, kolikšne bodo odpravnine in kdaj jih bodo dobili. Sogovorniki so jim povedali, da bodo tisti s 30 leti dela v Jutranjki lahko dobili največ deset svojih bruto plač, tisti z manj dela pa sorazmerno manj. Odpuščene je zbudlo obvestilo, da se bo o višini odpravnine vodstvo podjetja z njimi še pogovorilo. Urbanč jim je povedal, da daje zakon delodajalcem možnost, da, če bi izplačilo ogrozilo še druga

V lepi dvorani sevniskega gasilskega doma se je zbralo skoraj vseh 137 odpuščenih delavcev Jutranjke.

delovna mesta, z odpuščenimi sklenejo dogovor o manjši odpravnini. Tak dogovor pa seveda velja le, če se z njim strinjata obe strani. Sindikat svojim članom podpiša takšnega sporazuma seveda ne more svetovati. Povedal je tudi, da noben zakon ne določa roka za izplačilo odpravnin. Tudi tolmačenja so različna, še najugodnejše je, da je treba odpravnino izplačati do zaključka odpovednega roka. Po Urbančevih besedah bi bilo prav, da delavci dobijo z odpravninami tudi zamudne obresti.

Odpuščeni so želeli vedeti tudi to, kdo je po zakonu zaščiten pred odpuščanjem. Zvedeli so, da so zaščiteni člani svetov delavcev, sindikalni zaupniki, invalidi, starejši od 55 let (moški) in 51 let (ženske), edini hranitelji, matere s tremi otroki do 15. leta starosti. Urbanč je zbranim zagotovil, da bo sindikat za vse odpuščene, ki uživajo zakonsko zaščito, vložil ugovor. Če ga v podjetju ne bodo upoštevali, bo sindikalna pravna služba zanje pripravila tožbe proti podjetju in na sodišču z njimi uspela.

Iz dvorane je bilo slišati, da se o znižanju odpravnine niso pripravljali pogovarjati z nikomer, da v firmo več ne bodo prihajali, saj so nezaželeni. Opozarjali so tudi na prejšnje presežne delavce, ki po letu ali dveh še niso prejeli nobenega denarja. Med njimi je bil tudi Alojz Steble, ki je povedal, da njegova odpuščena soproga po dveh letih še ni dobila ničesar. Tudi sam bo socialno ogrožen, saj še nima pogojev za upokožitev, v Jutranjki pa je delal kakšnih 30 let.

Več odpuščenih je izražalo strah, da bo Jutranjka kmalu povsem potonila in da ne bo dovolj stečajne mase za poplačilo njihovih terjatev. Spraševali so tudi, kdo je pripravljaj spiske presežnih delavcev in kaj je bilo podlaga za uvrstitev na spisek. Skupaj so izoblikovali mnenje, da je spisek pripravila kadrovska služba z Metodrom Tekavčičem na čelu. Pri njegovi pripravi pa naj bi sodelovali tudi

neposredni vodje, ki so imeli besedo zlasti glede doseganja pričakovanih rezultatov.

Slavica Mirt je povedala, da je sindikat 18. marca izrekel negativno mnenje o sklepu za odpust 137 delavcev. Njegova glavna pomanjkljivost je bila ta,

Z odpuščenimi so se pogovarjali (z leve) Slavica Mirt, Marjan Urbanč in Tone Rozman.

da ni bilo izračunano, koliko bo podjetje moralo izplačati za odpravnine. Vodstvu podjetja je sindikat tudi predlagal, naj sprejme kriterije za določanje presežnih delavcev in se po njih ravna. Predlogi sindikata so po besedah Mirtove pri vodstvu podjetja naleteli na gluha ušesa.

Udeleženci pogovora so bili kritični tudi do tega, da je bilo v Jutranjki na dan, ko so jim izdajali delovne knjižice, vse polno varnostnikov. Denar zanje je, za odpravnine pa ga bo težko zbrati, so ugotavljali. Spraševali so še, ali bo izkupiček od prodaje bivšega obrata v Brežicah res lahko podlaga za izplačilo odpravnin. Urbanč jim je dejal, da možnosti iz tega naslova so.

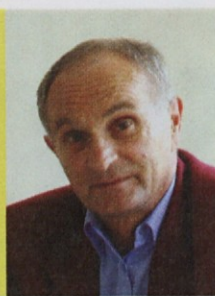
Pred zaključkom pogovora so odpuščeni delavci oblikovali pogajalsko skupino, ki naj bi sodelovala na pogovoru z direktorjem Jutranjke, ki ga bo zahteval Stupis. Slavica Mirt jim je razdelila tudi obrazce, s katerimi bodo sindikat pooblastili za vodenje postopkov v svojo korist.

Franček Kavčič

Deindeksacija priložnost za sindikate

O deindeksaciji se v zadnjem času razmišlja zlasti v povezavi z zmanjševanjem pravic delavcev, kar je po našem mnenju povsem napačno. Če se je indeksacija uveljavila v času visoke inflacije in je omogočala ohranjanje realne vrednosti prejemkov, uvedba deindeksacije ne sme postati sinonim za zniževanje socialnih prejemkov in plač delavcev. Če izhajamo iz načela, da je indeksacija obvezna in celo zakonska podlaga za usklajevanje plač, prejemkov, obresti in pogodbenih obveznosti, potem deindeksacija pomeni odpravo in zakonskih posegov na tem področju. Po našem mnenju zaradi deindeksacije ne sme priti do zmanjševanja in realnega zaostajanja prejemkov delavcev. Ta ukrep je lahko priložnost za uveljavljanje realne rasti prejemkov in za gospodarsko rast, ki je edina prava podlaga za večjo blaginjo. Nujno pa je, da se deindeksacija uporabi na vseh področjih in ne

Piše:
Branke Mišič,
izvršni sekretar ZSSS

le pri plačah delavcev in socialnih transferjih. Ker snovanje deindeksacije ne more potekati mimo sindikatov, je v tem njihova priložnost za krepitev socialnega dialoga in krepitev njihovega položaja v državi.

Ker v evropskih državah nimajo uzakonjene indeksacije in ker plače kljub tem realno rastejo, je potrebno iskati mehanizme, ki bodo zagotavljali rast plač tudi pri nas. Prepričani smo, da bi upoštevanje evropske formule plač (inflacija + rast produktivnosti dela) in dogovor socialnih partnerjev o njeni uporabi, prispevala k utrjevanju socialnega dialoga in ustrežnejši rasti plač. Plačna politika bi morala biti po našem mnenju enotna za oba sektorja (javni in zasebni). Na ravni države bi plače rasle nekaj manj od realne rasti produktivnosti, v posameznih podjetjih pa je rast plač lahko višja, če so izkazani ustrezni poslovni

rezultati in nadpovprečna produktivnost dela. Glede delitve plač na posamezne delavce pa se je treba pogovarjati in skupne rešitve, ki morajo zagotavljati blaginjo za vse. Zavzemamo se za fiksne osnovne plače in večjo povezavo rasti plač z rezultati. To pomeni, da se zavzemamo za večjo gospodarsko rast, ki naj vsem in ne le posameznikom omogoči večjo blaginjo. Na pogajanjih o rasti plač je treba upoštevati sintetični kazalec inflacije in realne rasti produktivnosti in se dogovoriti o zaostajanju rasti plač za tem kazalcem. Če bo v poslovnem letu zaradi produktivnosti dosežena višja rast sintetičnega kazalca, se lahko plače v naslednjem obdobju dodatno povečajo.

Ta načela bi pri svoji porabi morala upoštevati tudi država. Če bo ravnala drugače, bo zagotovo nekdo oškodovan in ni treba ugihati, da bodo to prejemniki plač, pokojniki in socialnih prejemkov. V sindikatih se moramo o tem poenotiti in voditi skupne aktivnosti. Upoštevati moramo, da nizka inflacija omogoča stabilno ekonomijo. Realna rast plač ni rezultat inflacijskega usklajevanja, temveč rasti produktivnosti in gospodarske rasti. Le z uveljavljanjem teh dejavnikov se bomo hitreje približevali evropskemu poprečju. Po našem mnenju je za sindikate najpomembnejša gospodarska rast, ki omogoča rast plač in povečanje zaposlenosti.

Gradbinci si prizadevajo za novo kolektivno pogodbo dejavnosti

Sindikat delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije (SDGD) je prejšnji teden v Radovljici organiziral seminar o novi kolektivni pogodbi dejavnosti. Ker se predstavniki delodajalcev niso odzvali povabilu za udeležbo, so sindikalisti še enkrat poenotili svoja stališča.

Vse od leta 2000 SDGD s prizadevanji za pogajanja o spremembah in dopolnitvah kolektivne pogodbe in novo kolektivno pogodbo ni dosegel ničesar, pravi Jernej Jeršan, sekretar tega sindikata. Čeprav so tudi na dveh sejah ekonomsko-socialnega sveta govorili o potrebnosti boljšega plačevanja gradbincev, se s predstavniki delodajalcev ni bilo mogoče dogovoriti niti o začetku pogajanj. Ovira za začetek pogajanj je tudi kasnitev zakona o

kolektivnih pogodbah, ki bo določil pravila igre, ki jih sedaj ni.

Čeprav se delodajalci na pobude sindikata še ne odzivajo, SDGD ne bo radikaliziral svojih aktivnosti. Na dobro voljo delodajalcev bo skušal vplivati tudi prek medijev in z internacionalizacijo problema. Svoje naj bi naredila tudi koordinacija industrijskih sindikatov, ki je sodelovala tudi pri pripravi zadnjega protestnega zborovanja pred poslopjem GZS.

Predstavniki SDGD so se z delodajalci sestali le novembra 2000, vendar so pogajanja takoj zastala. Sindikat je za pogajanja pripravil svoj predlog sprememb kolektivne pogodbe, nasprotna stran pa ni dala od sebe ničesar. Položaj se je po Jeršanovih besedah malenkostno izboljšal šele konec lanskega leta, ko sta obe strani ugotovili, da bo verjetno treba podpisati novo pogodbo, do podpisa pa naj bi veljala dosedanja. Vendar se vse do aprila ni zgodilo nič, takrat pa so delodajalci sindikat obvestili, da bi pogajanja lahko bila v drugi polovici maja.

Na predlog delodajalcev se je 22. aprila sestala komisija za razlago, ki je obravnavala predlog o tem, koliko je normativni del kolektivne pogodbe skladen z zakonom o delovnih razmerjih. Čeprav je od takrat minil že dober mesec dni, sindikat še ni prejel čistopisa te listine, je skoraj enako že objavljenemu besedilu, ki zadeva splošno kolektivno pogodbo za gospodarske dejavnosti. Čeprav si nekatere institucije prizadevajo, da bi prenovili le splošno kolektivno pogodbo in na njeni podlagi sprejeli čim več kolektivnih pogodb v podjetjih, si bo SDGD prizadeval za ohranitev kolektivne pogodbe dejavnosti. Prepričani so, da je le pogodba dejavnosti lahko podlaga za bolj pravično vrednotenje cene dela gradbincev. V ta namen je zunanji sodelavec sindikata Stane Uhan že pripravil nov predlog tarifnega dela kolektivne pogodbe. Nov normativni del pa sta pripravila Bina Globačnik in Egon Koštomaj. V sindikatu čakajo na prvi pogovor s pogajalci iz vrst delodajalcev, ko jim bodo izročili svoje predloge.

F. K.

Beti prezaposluje delavce iz Hrvaške

V Novem mestu so se prejšnji petek srečali predstavniki območne organizacije ZSSS za Dolenjsko in Belo krajino in poverjenišтва Samostojnih sindikatov Hrvaške za Karlovac. Srečanje je bilo povezano tudi z desetletnico podpisa sporazuma o medsebojnem sodelovanju, ki je bilo dokaj plodno.

Po srečanju so na novinarski konferenci govorili zlasti o odpuščanju delavcev v tekstilni industriji. Posebej so omenili načrte podjetja Beti, ki želi hrvaške delavce, ki v Metliki delajo kot tujci, prezaposeliti v svoj obrat v Žakanju na Hrvaškem. Po besedah Jožeta Mikliča, sekretarja območne ZSSS, je v letu dni delo izgubilo kakšnih 700 tekstilcev in tekstilk. K temu je sta prispevala Labod in Beti, verjetno bo kmalu podobno tudi v Novoteksu. Po besedah predsednika sindikata tekstilnih delavcev Hrvaške Josipa Zidanića je v tej državi podobno, saj je ostala le četrtina nekdanjih delavcev. S tem sindikatu se bojijo, da se bo število zaposlenih še zmanjševalo, za kar krivijo državo in nesposobne menedžerje. Plače zaposlenih v tekstilni industriji znašajo manj kot polovico povprečja v gospodarstvu.

Na novinarski konferenci so sodelovali (od leve) Nikola Badovinac, predsednik poverjenišтва hrvaških sindikatov za Karlovac, Josip Zidanić, predsednik sindikata tekstilnih delavcev Hrvaške, Jože Miklič, sekretar območne organizacije ZSSS, in Jože Turkl, predsednik Stupisa.

Po besedah Slavka Majzla, predsednika Stupisa v Beti, v tem podjetju načrtujejo, da bodo delavcev, ki se na delo vozijo s Hrvaške, postopno premestili v Žakanje. Letos naj bi v tem obratu, ki je v Betijevi lasti, našlo delo kakšnih 40 od 154 hrvaških delavcev, ki sedaj še delajo v Metliki. Ukrep bodo izvedli, ker so stroški dela na Hrvaškem nižji. Gre večinoma za starejše delavce, ki si zelo prizadevajo, da bi delo ohranili.

Pri premeščanju na Hrvaško bi lahko prišlo do problemov, delavci se bojijo zlasti negotovosti. Če bi obrat v Žakanju začel zmanjševati proizvodnjo in odpuščati presežne delavce prej

kot v devetih mesecih, bi po hrvaški zakonodaji ne mogli uveljavljati pravic na zavodu za zaposlovanje.

Obe strani sta se dogovorili, da bodo morebitne probleme proučile strokovne službe obeh sindikatov in podjetja Beti. Podjetje bi moralo jamčiti, da premeščanje zaposlenih ne bo zgolj fiktivno in da bo obrat v Žakanju imel dovolj dela dalj časa. Oba sindikata od vodstva podjetja Beti pričakujeta tudi, da bo delavcem omogočilo preusposobitev, saj bodo tam opravljali drugačno delo.

F.K.

Uspešno delo sindikata Tosame v preteklem mandatu dobra spodbuda za prihodnje delo

Prejšnji četrtek se je na programsko-volilnem zboru zbralo 170 članov sindikata Tosame Domžale. Sodelovali smo tudi Jože Turkl, predsednik Stupisa, predsednik uprave družbe in podpisana. O delu sindikata v preteklem mandatu je poročala dosedanja predsednica s Danica Avbelj. Poudarila je, da delo ni bilo lahko. Tudi v Tosami so se kazali vplivi spreminjanja družbe in okolja ter tehnološki razvoj. Zato so tudi v sindikatu sledili tem spremembam. Delovanje sindikata je dalo rezultate, ki so pomembno vplivali na

spodobnejše pogoje za delo in življenje članov v Tosami. Za vse, kar je bilo narejenega in doseženega, je bila potrebna velika potrpežljivost, samozavest, znanje, predvsem pa trda volja in vztrajnost.

Jože Turkl, predsednik Stupisa, je menil, da je sindikat v Tosami dobro delal. Dosegel je dodatno pokojninsko zavarovanje, organizirano preventivno okrevanje, izplačilo plače iz naslova uspešnosti poslovanja, spoštovanje pravic iz kolektivne pogodbe, dobro informiranje in drugo. Ob koncu

je vodstvu sindikata in udeležencem zaželel, da bi uspešno delo nadaljevali in z zaupanjem gledali tudi v prihodnost.

Na tajnih volitvah so člani za novega predsednika sindikata izvolili Milana Drčarja. Po izvolitvi je dejal, da si bo sindikat Tosame tudi v prihodnje prizadeval za spoštovanje delavskih pravic, za poštene plače in solidarnost med delavci ter krepitev medsebojnega sodelovanja.

Justi Arnuš

Pogovor s sekretarjem območne organizacije SKEI v Celju Antonom Motohom

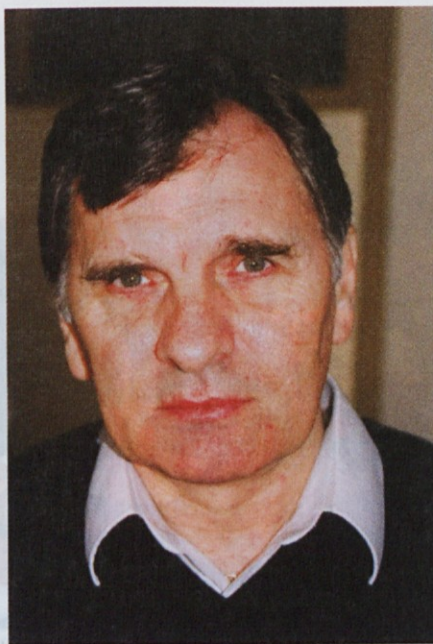
K prestruktuiranju kovinske industrije so veliko prispevali delavci

Razmere v kovinski in elektroindustriji na območju Celja so se v zadnjem času nekoliko izboljšale. Nekatera kovinska podjetja so po desetletju krize začela celo na novo zaposlovati delavce. Kakšen je gmotni položaj zaposlenih in kaj jim povzroča sive lase? O teh in še nekaterih vprašanih smo se pogovarjali s sekretarjem območne organizacije Sindikata kovinske in elektroindustrije (SKEI) v Celju Antonom Motohom.

Je v kovinski industriji res kriza že mimo?

Na območju Celja so tranzicijski davek prvi plačali kovinarji, takoj za njimi pa tekstilci. Vse kaže, da je v naši panogi najhujša kriza že za nami. K izboljšanju razmer so veliko prispevali tudi delavci, saj se večina podjetij brez izjemno prizadevnega dela in odrekanja delavcev ne bi uspela sanirati oziroma prestrukturirati. Delavci so se, zlasti na začetku tranzicije, odpovedovali delu plač, pristajali pa so na zamike pri izplačilu plač, regresov in drugih prejemkov in podobno.

Kako se je na območju Celja končal proces prestrukturiranja in privatizacije kovinske in elektroindustrije?

Anton Motoh: Prva naloga sindikalnih funkcionarjev je pomoč sindikalnim zaupnikom v podjetjih, ki opravljajo najtežje sindikalno delo.

Zdaj so največja podjetja na našem območju Unior Zreče, Sip Šempeter, Inexa Štore, Valji Štore, EMO ETT Celje, Fenix Žalec, Gorenje - obrat Mekom Rogatec, Tajfun, Bitern Bistrica od Sotli, Aurodent Celje, Klima Celje in še nekatera. Prestrukturiranje je močno spremenilo podobo večine velikih tovarn. V nekdanji Železarni Štore je bilo včasih zaposlenih okoli 3600 delavcev. Sedaj na tej lokaciji posluje več kot deset podjetij z okoli tisoč zaposlenimi. V nekdanji tovarni EMO je bilo zaposlenih okoli štiri tisoč ljudi, danes pa posluje blizu deset podjetij z nekaj več kot tisoč zaposlenimi. V Libeli je bilo včasih okoli petsto zaposlenih, trenutno pa posluje pet podjetij z nekaj več kot sto zaposlenimi. V nekdanji Zlatarni Celje je bilo okoli petsto zaposlenih, sedaj pa poslujejo podjetje Aurodent in več samostojnih podjetnikov z nekaj več kot 100 zaposlenimi. Normalno se je minulem obdobju razvijal le Unior iz Zreč, krizi se je izognil tudi SIP Šempeter. Včasih je bilo v kovinski in elektroindustriji na območju Celja okoli 15.000 delavcev, danes jih dela samo še okoli 6500.

Koliko pa jih je v SKEI?

V naš sindikat je včlanjenih okoli 50 odstotkov zaposlenih. V zadnjem času se zanimanje za naš sindikat povečuje. Število članov se je povečalo v zreškem Uniorju, v podjetjih na lokaciji nekdanje Železarne Štore, v podjetju EMO ETT in še v nekaterih podjetjih. Trenutno šteje naša območna organizacija nekaj več kot 3200 članov, ki so povezani v več kot 40 sindikalnih podružnic.

Kako pa bi lahko orisali delo SKEI v minulem obdobju?

Naš sindikat se za interese in pravice delavcev ni nikoli boril brezglavo in na horuk, temveč si je vedno prizadeval za ohranjanje delovnih mest. Delavcem nič ne pomaga, če se sindikat na ves glas bori za njihove pravice, na koncu pa podjetje tudi zaradi tega propade.

Vedno smo dosledno vztrajali, da morajo delodajalci pri opredeljevanju trajno presežnih delavcev spoštovati določila naše panožne kolektivne pogodbe in zakona o delovnih razmerjih ter da delavci dobijo primerno odpravnino. Poleg tega pa smo delavcem pomagali tudi z različnimi oblikami sindikalne pomoči.

Najbolj odmevne stavke so bile delavcev v Libeli, v nekdanji Železarni Štore. Če se SKEI ne bi tudi odločno boril za delavske pravice, bi zagotovo na našem območju izgubilo delo še več kovinarjev. Po drugi strani pa s stavkami nismo želeli finančno uničiti podjetij, saj bi bilo za delavce to najslabše, ker bi delo izgubili vsi zaposleni. Naš sindikat je moral delovati zelo preudarno: ščititi pravice delavcev in ohranjati delovna mesta, ki delavcem zagotavljajo dolgoročno socialno varnost.

Kako pa poslujejo podjetja in kako je porazdeljeno lastništvo?

Ker je večina podjetij prenoviti programe, podjetja večino proizvodov izvozijo na najbolj zahtevna tržišča. Med največjimi izvozniki so Inexa, Sip Šempeter in Unior Zreče. V nekatera podjetja je že vstopil tuji kapital, vendar pa prevzemi tujcev po našem mnenju še niso končani. Delavci so bili na začetku privatizacije pomembni lastniki nekaterih podjetij, sedaj pa imajo v rokah le manjši delež delnic. Na čelu številnih kovinskih podjetij, ki so v zadnjem desetletju preživljala globoko krizo, so mladi in neizkušeni menedžerji.

Kako te spremembe delavci občutijo v svojem žepu?

Kovinska in elektroindustrija na našem območju je do neke mere že dobičkonosna, vendar delavci zaenkrat od tega nimajo še nič. Prepričan sem, da bi delavcem moralo iti bolje, še zlasti, ker so v preteklosti z odrekanjem veliko prispevali k sanaciji podjetij. Delodajalci sicer spoštujejo panožno kolektivno pogodbo, vendar samo v minimalnih okvirjih. Ker so izhodiščne plače zelo nizke, prejemajo domala vsi zaposleni v prvih petih tarifnih razredih minimalne plače, s katerimi težko preživljajo sebe in svoje družine. Po drugi strani pa vodi plačni model tudi v nedopustno uravnilovko, ki zelo nestimulativno vpliva zlasti na kvalificirane delavce. Trenutno velja za solidno plačo že 80.000 tolarjev neto. Za takšno plačo pa mora delavec običajno opraviti še kakšen teden nočnega dela in delati kakšno nedeljo. Vsi, ki si iskreno prizadevajo za hitrejši razvoj naše panoge, se morajo zavedati, da je treba delo mnogo bolj stimulirati. Delavci so večinoma prepričani, da morajo veliko delati za majhne plače in imajo zato vsega "poln kufer".

Motiviranost delavcev lahko izboljšajo samo višje plače. Zato so delavci še toliko bolj razočarani, ker so pogajanja o novem plačnem modelu zaradi stališča delodajalcev običala na mrtvi točki.

In kaj lahko SKEI še naredi na tem področju?

SKEI se mora bolj odločno boriti za višje plače, ki se morajo povečati. Če SKEI tega ne bo mogel doseči s pogajanjem, bo moral uporabiti bolj radikalne oblike sindikalnega boja. Delavci to od nas pričakujejo, saj s sedanji plačami ob čedalje večjih življenjskih stroških vse težje živijo. Če nam to ne bo uspelo, bodo delavci začeli izgubljati zaupanje tudi v naš sindikat.

Kakšne pa so prve izkušnje z novim zakonom o delovnih razmerjih?

Mnogi delavci mislijo, da jih bo delodajalec lažje odpustil, če ne bodo člani sindikata, ki štiti pravice svojih članov. Zaradi tega se bolj zavedajo, da je dobro biti vključen v sindikat. Interes za članstvo se zato povečuje. Žal mnogi delodajalci poskušajo

izkoristiti sedanje razmere, saj še nimamo sodne prakse. Delavcem poskušajo kratiti njihove pravice, češ da jim po novem zakonu ne pripadajo več. Na srečo smo v SKEI dobro organizirani in se lahko postavimo po robu takšnim poskusom delodajalcev, seveda če zanje pravočasno zvemo. Da bi lahko sindikalni zaupniki v podjetjih še bolj učinkovito štiti delavske pravice, moramo posvetiti veliko pozornosti njihovem izobraževanju in usposabljanju. Največ kršitev zakona o delovnih razmerjih je v zvezi z disciplinskimi postopki, pri sklepanju novih pogodb o zaposlitvi in podobno.

S kakšnimi problemi se ta čas srečujejo kovinarji na Celjskem?

Posebno kritičnih problemov na srečo ta trenutek nimamo. Pred časom je morala v stečaj Libela Maxima, delo je izgubilo 70 zaposlenih. K sreči jih je okoli polovica že dobila drugo delo. Delavci EMO ETT imajo probleme z izplačilom jubilejnih nagrad, ker vodstvo podjetja pri priznavanju pravice

do jubilejne nagrade ne priznava skupne delovne dobe. Te in podobne probleme rešujemo v socialnem dialogu z delodajalci.

Je socialni dialog pravilo ali izjema?

SKEI v večini podjetij ima korektne odnose z vodstvom podjetja. Zdi se, da so delodajalci spoznali, da je socialni dialog potreben in da je v korist vseh socialnih partnerjev. Delodajalci, ki vloge socialnega dialoga še ne razumejo, so v manjšini.

Kako pa ocenjujete organiziranost in strokovno delo v SKEI?

Za uspešno delo SKEI je najbolj pomembna njegovo delovanje v podjetjih. Vse sindikalno delo sloni na sindikalnih zaupnikih v podjetjih, ki se marsikdaj znajdejo med dvema ognjema. Poklicni sindikalni delavci smo jim dolžni pomagati. To je naša prva naloga, saj članstvo od nas to pričakuje.

Tomaž Kšela

Sindikat delavcev trgovine Slovenije

Naše delo odmevno tudi na kongresu Uni Commercea

Sindikat delavcev trgovine Slovenije je ob koncu lanskega leta postal polnopravni član Svetovne sindikalne organizacije in hkrati član Uni Commercea, evropskega sindikata trgovinske dejavnosti s sedežem v Ženevi. Od 16. do 21.

maja je bil v Stockholmu kongres Uni Commercea, na njem sva sodelovala Nevenka Knapič in podpisani. Vodstvo tega sindikata je uvodoma opozorilo na nevarne posledice vse bolj globalizirane svetovne trgovine. Gre za izrazito koncentracijo trgovine v nekaj svetovnih multinacionalk, ki s kartelnim dogovarjanjem o pogojih poslovanja usodno posegajo v pogoje poslovanja manjših nacionalnih trgovinskih družb. V ospredju jim je le logika kapitala, ki dominira nad interesi dela.

Delegati iz razvitih evropskih držav so kritizirali pritiske nacionalnih vlad in predstavnikov multinacionalk v zvezi z liberalizacijo obratovalnega časa prodajaln. Multinacionalke si ob podpori vlad prizadevajo, da bi trgovine poslovale vse dni v letu, kot je to običaj v Združenih državah Amerike. Mnogi udeleženci so opozorili, da je socialni dialog v dejavnosti trgovine v mnogih državah le na deklarativni ravni. Udeleženci nismo mogli mimo ocene cenene in pravno nezaščitene delovne sile v dejavnosti trgovine. Predstavniki Turčije so kongres zaprosili za sprejem posebne resolucije proti izkoriščanju njihovih članov v multinacionalki

METRO. Na ta pojav so opozorili tudi predstavniki sindikata VER.DI iz Nemčije. Resolucijo so delegati poslali vladama Nemčije in Turčije.

V svojem prispevku sem delegate seznanil s pojavom liberalizacije obratovalnega časa v Sloveniji prizadevanjem sindikata pri njeni omejitvi.

Moj nastop je bil prekinjen z aplavzom delegatov, kar smatram za veliko priznanje SDTS. Vodstvo Uni Commercea nam je izrazilo občudovanje in podporo pri nadaljnjih aktivnostih pri izvedbi referenduma.

S predstavniki sindikatov iz držav na ozemlju bivše Jugoslavije smo opravili kar nekaj pogovorov o Mercatorju. O njem bomo verjetno morali sklicati okroglo mizo. Vodstvo Uni Commercea bo kmalu organiziralo balkansko konferenco, na katero bomo povabljeni tudi predstavniki Hrvaške in Slovenije.

Z Nevenko sva prepričana, da sva dostojno predstavila SDTS in ZSSS kakor tudi Slovenijo, ki vstopa v Evropsko unijo.

Franci Lavrač, predsednik

odmev

Določanje letnega dopusta v letu 2003

Koordinacija industrijskih sindikatov je obravnavala članek izvršnega sekretarja ZSSS Gregorja Mikliča Določanje letnega dopusta v letu 2003, objavljenega v 19. številki Delavske enotnosti.

Koordinacija zavrača in se distancira od celotnega članka, ki ga je spisal Gregor Miklič kot izvršni sekretar ZSSS. Industrijski sindikati zavračamo zlasti njegove vrednostne sodbe in ocene, ker ne

izražajo interesov sindikatov in v industriji zaposlenih delavcev.

Jovo Labanac, koordinator industrijskih sindikatov pri ZSSS

Volivci bodo odločili o obratovalnem času prodajaln

Ustavno sodišče meni, da referendumsko vprašanje ni v nasprotju z ustavo

Sindikat delavcev trgovine Slovenije je pred časom predsedniku državnega zbora Borutu Pahorju predal 2000 podpisov v podporo zahtevi za razpis predhodnega zakonodajnega referenduma o obratovalnem času prodajaln. Referendumsko vprašanje naj bi se glasil:

Ali ste za to, da so prodajalne za nujne življenjske artikole odprte največ 10 ur na teden, razen bencinskih servisov, prodajaln v bolnišnicah, hotelih, na letališčih, mejnih prehodih ter železniških in avtobusnih postajah, z omejeno prodajno površino, ki so lahko odprte brez omejitev?

Državni zbor se ni mogel odločiti o tem, ali naj razpiše referendum, in je zahteval ustavno presojo. Skupina poslancev je menila, da ni jasno, ali obstaja javni interes za določitev odpiralnega časa trgovin, ki bi lahko povzročil neenakopravnost pogojev poslovanja trgovskih organizacij.

Zakonodajno-pravna služba državnega zbora je še menila, da je vprašanje, ali je treba poseči v določanje obratovalnega časa trgovin in s tem v svobodno podjetniško pobudo, nedorečeno. Čeprav mora država z vsemi sredstvi zagotoviti pogoje za izvrševanje pravic delavcev, mora država imeti pred očmi tudi donosno angažiranje kapitala. Ker gre pri tehtanju ustavnih pravic in vrednot za tehtanje medsebojnih argumentov, gre pri tem po mnenju zakonodajno-pravne službe za politično odločitev.

V državnem zboru je vložen tudi predlog sprememb 17. člena zakona o trgovini, ki se glasi: "Prodajalna obratuje v času, ki ga določi trgovec ob upoštevanju potreb potrošnikov ter števila zaposlenih delavcev v prodajalni in njihovih pravic, obveznosti in odgovornosti iz delovnega razmerja,

SINDIKAT DELAVCEV TRGOVINE SLOVENIJE

TRGOVATI JE LEPO!

Vedno močnejši smo, ker smo uspešni!

Z vami

- NEDELJSKI POČITEK
- POŠTENO DELO, POŠTENE PLAČE
- VARNO IN ZDRAVO DELO

določenih z zakonom, ki ureja delovna razmerja, zlasti glede razporejanja delovnega časa in nadurnega dela, nočnega dela, odmorov in počitkov, letnega dopusta ter drugih odsotnosti z dela, in v skladu z omejitvami, določenimi s predpisi o varstvu pred hrupom. Trgovec ne sme določiti obratovalnega časa ob nedeljah in z zakonom določenih praznikov. Ta omejitev ne velja za lekarne, prodajalne v bolnišnicah in hotelih ter transportnih terminalih in za bencinske servise s prodajno površino, omejeno na največ 80 kvadratnih metrov. Ne glede na omejitve lahko trgovec določi obratovalni čas na največ šest nedelj oziroma praznikov v koledarskem letu." Pri odločanju o ustavnosti referendumskega vprašanja je ustavno sodišče dalo prednost pravi

ljudi, da o svoji pravici odločijo neposredno. Ustavno sodišče bi ob upoštevanju dosedanje prakse zavrnilo le predlog, da se z referendumom odloči o predlogu, ki bi bil v neposrednem nasprotju z ustavo.

Ustavno sodišče je pred časom že odločilo, da urejanje obratovalnega časa prodajaln samo po sebi ni v neskladju z ustavo. Tako je avgusta 2001 razsodilo, da je obratovalni čas prodajaln eden od objektivnih pogojev za opravljanje trgovske dejavnosti, ki ga zakonodajalec določi zaradi javnih koristi. Iz obrazložitve te odločitve izhaja, da skrajno liberalistično pojmovanje podjetništva ne bi bilo v skladu z ustavo. Zapisalo je tudi, da bi zaradi izkazane javne koristi, k čemur prištevata tudi varstvo potrošnikov in zaposlenih,

zakonodajalec lahko določil posebne pogoje za podjetniško delovanje. Če to zahteva javna korist, je zakonodajalec dolžan normativno urediti pogoje in način opravljanja gospodarske dejavnosti. Če bi to opustil, bi zakonodajalec dopuščal protustavno pravno praznino.

Zakonodajalec pa mora izbrati ukrep, ki bo zagotovil varstvo javne koristi in hkrati najmanj posegel v ustavno pravico.

Javna korist ni enoten pojem, njena opredelitev je odvisna od narave in namena gospodarske dejavnosti. Ker je trgovska dejavnost namenjena

preskrbi potrošnikov, mora zakonodajalec pri urejanju obratovalnega časa prodajaln upoštevati njihov interes. Smisel referenduma je prav v tem, da bi imeli potrošniki možnost izraziti svoj interes. Zaradi tega vsebina ustavnega vprašanja sama po sebi ni v nasprotju z ustavo.

To pomeni, da mora državni zbor nadaljevati aktivnosti za zbiranje podpisov za razpis referenduma. Če bo referendumsko vprašanje izglasovano, pa mora državni zbor referendumsko odločitev uzakoniti. Ustavno sodišče bo uzakonjeno odločitev lahko znova presojalo in

pri tem tehtalo tudi nova vprašanja.

V ločeno mnenje je ustavna sodnica Dragica Wedam Lukić še zapisala, da se trgovska dejavnost opravlja zaradi potrošnikov. Zaradi tega se mimo njihove volje ni mogoče sklicevati na svobodno podjetniško pobudo. Sodnik Ciril Ribičič pa je dodal, da ustavno sodišče ne bi smelo odločati o političnih vprašanjih, saj bi s tem posegalo v pristojnost zakonodajne oblasti.

F. K.

Navodila za zbiranje 40.000 podpisov v podporo referendumu o obratovalnem času trgovin

Nedelja je dan za tedenski počitek

Predsednik državnega zbora Borut Pahor je določil rok za zbiranje 40.000 podpisov volivcev v podporo zahtevi za razpis predhodnega zakonodajnega referenduma o obratovalnem času prodajaln. Prvi dan za zbiranje podpisov je 28. maj, zadnji dan pa bo 7. julij.

Sindikat delavcev trgovine Slovenije, ki je vložil zahtevo za zbiranje podpisov, si bo prizadeval, da bi izjavo podpisali vsi njegovi člani in člani drugih sindikatov in občani.

Obrazce podpore za razpis referenduma bo treba podpisati v upravnih enotah in na njihovih izpostavah med uradnimi urami. Obrazec podpore lahko na sedežu upravne enote, kjer stalno prebiva, podpiše prav vsak državljan Republike Slovenije. Obrazec podpore bodo člani Sindikata delavcev trgovine Slovenije prejeli pri svojem sindikalnem zaupniku v svojem podjetju ali na območni organizaciji ZSSS. Obrazci bodo od 28. maja dalje na voljo tudi v uradnih prostorih upravnih enot. Na upravnih enotah bo vsaj eno okence namenjeno evidentiranju podpisov podpore zahtevi za razpis referenduma.

Člani sindikata in drugi bodo morali izjavo za razpis referenduma podpisati na upravni enoti, kjer se bodo morali izkazati z osebnim dokumentom (osebno izkaznico, potnim listom, vozniškim dovoljenjem). Izjavo podpore bo mogoče podpisati le osebno. Upravni delavci bodo ugotavljali identiteto volivcev, overjali njihove izjave in jih vpisovali v posebno evidenco.

Člani sindikata delavcev trgovine Slovenije naj na upravni enoti overjene izjave podpore zahtevi za razpis referenduma vrnejo svojim sindikalnim zaupnikom ali tistim, ki so jim jih izročili. Izpolnjene obrazce lahko pošljejo tudi na sedež Sindikata delavcev trgovine Slovenije, 1000 Ljubljana, Dalmatinova 4.

Podpora volivca zahtevi za razpis zakonodajnega referenduma, pobudi za spremembo ustave, pobudi za vložitev predloga zakona

Podpisani/a
ime in priimek: _____, rojen/a: _____,

stalno prebivališče: kraj _____,

ulica _____, hišna št. _____,

občina _____

dajem podporo zahtevi oziroma pobudi za:

A. ZR/ ☒ ZAKONODAJNI REFERENDUM

»NEDELJA JE DAN ZA TEDENSKI POČITEK«

B. SU/ ☐ ZAČETEK POSTOPKA ZA SPREMEMBO USTAVE

C. PZ/ ☐ VLOŽITEV PREDLOGA ZAKONA

Podpis volivca/ke

Sindikat delavcev trgovine Slovenije bo pred sedeži upravnih enot v večjih mestih od 9. junija dalje postavil tudi svoje stojnice. Pri njih bodo dežurali sindikalisti iz območnih organizacij in sindikalni zaupniki iz podjetij. Ti bodo sprejemali tudi

overjene izjave podpore za razpis referenduma. Zbiranje podpisov v podporo razpisu referenduma bo osebno vodil sekretar republiškega odbora SDTS Ladislav Kaluža. Aktivnosti v območjih bodo usmerjali sekretarji območnih odborov SDTS.

Pogovor z Bojanom Kramarjem, sekretarjem kraško-notranjske ZSSS

Veliko delodajalcev se skuša izogniti tožbam

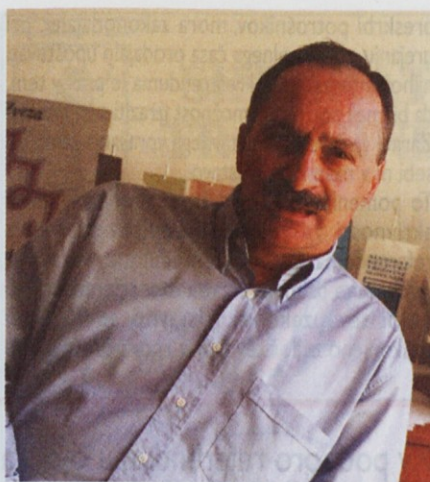
Naš sogovornik je edini profesionalc v kraško-notranjski območni organizaciji ZSSS. Pri svojem delu se zato srečuje z vsemi dejavnostmi, največ opravka ima trenutno z lesarji in trgovci. Njegova sreča pa je, da so stečaji na tem območju že mimo in je tekstilna industrija popolnoma izginila. Srečuje pa se že s poskusi odpuščanj delavcev iz poslovnih razlogov.

Lesna industrija je še v krizi, se to čuti tudi pri vas?

V Lesonitu so stečajni postopek spremenili v prisilno poravnavo (takrat ga je prevzel italijanski lastnik), v stečaj so pred petimi leti zadnji šli ostanki nekdanjega Bresta. Zlasti zaradi Javorja se je na našem območju ohranilo kar veliko lesne industrije. Zaradi boljše povezanosti med sindikalnimi organizacijami prav sedaj pripravljamo ustanovitev območnega odbora Sinlesa.

Če se ne motimo, se je pred leti prav v Javorju začelo ustanavljanje konkurenčnega sindikat Neodvisnost, ki se je na Notranjskem razvil bolj kot drugje po Sloveniji?

Imate prav, do ustanavljanja Neodvisnosti je prišlo, ker je takratno vodstvo Javorja sprejelo sklep, da ne bo več obračunavalo sindikalne članarine. Iz Javorja se je ta nov sindikat razširil po Postojni in tudi po Ilirski Bistrici. V lesarstvu ni prodril le v Lesonit, kjer je bil takrat predsednik Sinlesa naš Kristijan Zadel. Neodvisnost je bila zelo močna tudi na železnici, saj je takrat od Postojne do Kopra delalo 5000 železničarjev. V Perutninarstvu

Pivka sta sedaj kar dve frakciji Neodvisnosti. V Plami iz Podgrada pa je sedaj najmočnejši podjetniški sindikat.

Kaj pa lahko še rečete o sindikalni konkurenci?

Že leta 1990 se je oblikovala samostojna Obalna sindikalna organizacija, ki je prevzela vse članstvo, izjema so bili le člani SDDO. Vanjo so se nekako avtomatično povezali tudi sindikati delov podjetij s sedežem na Obali. Na druga območja je konkurenca pljuskala veliko manj. Obalna sindikalna organizacija je jedro Konfederacije 90, ki se sedaj poskuša uveljaviti tudi na drugih območjih. Konkurenca so tudi samostojni sindikati dejavnosti.

Kaj pa je ostalo od nekdanjih tekstilnih podjetij?

Čeprav je bila ta panoga pred desetletjem kar pomembna, imamo le še manjši obrat v Postojni. Vse drugo je odmrlo. Nekdanja tekstilna tovarna v Senožčah pa se je z novim lastnikom spremenila v kemično podjetje.

Presežne delavce verjetno določajo tudi podjetniki na vašem območju?

To se res dogaja, vendar primerov ni veliko. V trgovskem podjetju Ilirija iz Ilirske Bistrice je bila januarja uvedena prisilna poravnava. S programom finančne reorganizacije so od 120 zaposlenih določili kar 54 presežnih delavcev. Ker so program finančne reorganizacije na tej podlagi pripravili letos, bi morali upoštevati novi zakon o delovnih razmerjih. Žal so spisek presežnih delavcev iz poslovnih razlogov pripravili mimo zakona. Seznam presežnih delavcev je sestavljen iz dveh delov: ukinjenih delovnih mest in delovnih mest, kjer so zmanjšali število izvajalcev.

In kaj je bilo pri tem narobe?

Zlasti to, da bi se moral delodajalec o tem posvetovati s sindikatom, še posebej o kriterijih za določanje trajno presežnih delavcev. Čeprav je sindikat delodajalca opozoril, da je predlagani spisek nezakonit, je upniški odbor predlog potrdil.

Je sindikat zaradi tega še kaj ukrenil, ali bo odločitev izpodbijal po sodni poti?

O nezakonitosti smo obvestili tudi upravitelja in senat prisilne poravnave.

So se odgovorni odzvali?

V petek, 16. maja, je direktor Žarko Logar sindikatu podjetja poslal pismo o nameri. Predlaga sklenitev podjetniške kolektivne pogodbe, o njej se je pripravljen takoj pogajati. Sindikat naj bi za pogajanja pripravil tudi osnutek te pogodbe. Z njo naj bi uredili zlasti delovnopravna razmerja. Ker so v podjetju že pripravili pravilnik o ureditvi teh vprašanj, pogodbe ne bo težko pripraviti in začeti pogajanj. Mogoče se bo primer, ki je bil vsaj zame skoraj brezupen, rešil brez sodnih mlinov. Če namere delodajalca ne bi mogli preprečiti, bi bil lahko to vzorec za odpuščanje delavcev tudi v drugih podjetjih.

So presežnim delavcem že izdali ustrezne sklepe?

Odpustili niso še nikogar, večina jih je na prisilnem dopustu. Med presežnimi delavci so žal tudi zaščitene kategorije.

Kako je z določanjem obratovalnega časa?

Več podjetij je pohitelo s pridobivanjem soglasja zaposlenih za delo v neugodnem času. V sežanski Preskrbi je uprava s svetom delavcev in sindikatom sklenila dogovor, s katerim so uveljavili 60-odstotni dodatek. Na predhodnih pogajanjih smo pregledali neizkoriščene dopuste in presežne ure in ugotovili, da pri tem ni kritičnih problemov. Uprava se je bila pripravljena pogovarjati prav o vsem.

Kako pa z načrtom zmanjšanja števila zaposlenih v Lesonitu, o katerem smo pisali pred meseci?

Po modernizaciji sekalnice so odpustili nekaj presežnih delavcev, vendar je sedaj več nadurnega dela. V odpovednem roku je tudi več delavcev iz obrata kaširnica. Ker so ti dve odpuščanji ločili, so se izognili zahtevi iz 96. člena zakona o delovnih razmerjih, ki govori o večjem številu delavcev. Seveda pa se med upravo in sindikatom zapleta, saj bi pri odpuščanju morali upoštevati tudi 97. člen tega zakona. Kriterije za odpuščanje presežnih delavcev bi namreč morali določiti po posvetovanju s sindikatom in šele na tej podlagi pripraviti spisek presežnih delavcev. Zaradi tega je območna organizacija za dva člana Sinlesa iz tega podjetja že vložila tožbi. V Lesonitu so odnosi med upravo in sindikatom zelo slabi, saj skoraj ne komunicirata. Uprava za to krivi sindikat, vendar se ne zaveda, da mora do njega izpolnjevati obveznosti, ki jih ima kot delodajalec.

Je v zvezi z novim zakonom o delovnih razmerjih veliko problemov?

Veliko jih ni tudi zaradi tega, ker se skoraj z vsakim

drugim delodajalcem uspemo dogovoriti, da odstopi od svoje namere, mi pa od tožbe. Večinoma gre za poskuse, da bi zaposlenim povečali delovne dolžnosti, kar bi jim lahko kasneje omogočilo odpustanje iz krivdnih razlogov (neizpolnjevanje delovnih dolžnosti). Proti nekaterim delodajalcem pa smo morali vložiti tožbe in čakamo na odločitev sodišča.

Glosina sindikalna delavnica

Čigav interes je javni interes za kulturo

Tak je bil naslov ene izmed tem Glosine spomladanske sindikalne delavnice 26. in 27. maja v hotelu Barbara v Fiesi. Na njej je sodelovalo 32 udeležencev, zaposlenih v gledališčih, knjižnicah, muzejih, zavodih za varstvo kulturne dediščine in drugih zavodih s področja kulture. Nataša Pihler, državna podsekretarka na ministrstvu za kulturo, je udeležence seznanila z izhodišči javnega interesa za kulturo in vsemi podzakonskimi akti. Še posebej je opozorila na neenakopraven položaj mladih, rojenih po letu 1975, ki se v kulturi ne morejo zaposliti, ker ni novih delovnih mest in morajo čakati, da se starejši upokojijo.

Katarina Lavrin Marenče, samostojna svetovalka ZSSS, nam je ponudila nemalo pravnih nasvetov in odgovore na vprašanja, ki jih je bilo preveč. En dan bi bil premalo za "spovedovanje".

Dodatno pokojninsko zavarovanje je predstavila **dr. Alenka Žnidaršič Kranjc**, predsednica uprave Prve pokojninske družbe. Naleteli smo na dilemo, kako dodatno pokojninsko zavarovati zaposlene baletnike in plesalce, ki imajo beneficirano delovno dobo. Počakali bomo na odgovor Prve pokojninske družbe oziroma Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje.

Naš predsednik nas je s temo egoizem in solidarnost v plačni politiki usmeril v globlja razmišljanja, kako se odločati, ko je na tehtnici grožnja odpovedi zaradi povečanja plač, torej: višja plača ali delovno mesto?

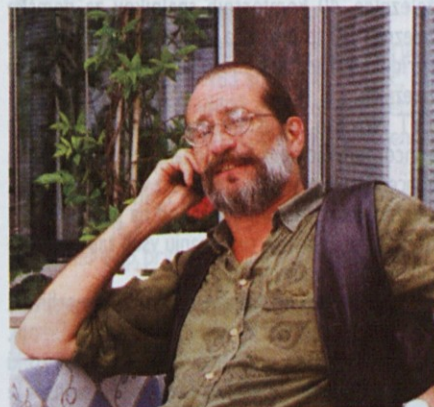
S Ksenijo Petaros Kmetec smo obiskali piransko knjižnico, ki je zgledno urejena in prenovljena z denarjem, ki ga je dal na voljo ustanovitelj. Kakšna bi morala biti knjižnica v starem mestnem jedru Pirana, ki jo je s pomočjo donatorjev obnovila

Ste doživeli, da delavci, ki ste jim svetovali, naj nove pogodbe ne podpisujejo, tega niso upoštevali?

To se res dogaja, saj se delavci bojijo izraziti nasprotovanje delodajalcu. To se je dogajalo tudi v Kobilarni Lipica, kjer so nerazumno hitro podpisovali nove pogodbe. Ker so v vladi ugotovili, da je za zaposlene v tem javnem zavodu najboljša

Ksenija Petaros Kmetec: "Stroka nima več nobene možnosti odločanja, saj jo je zakon povsem izrinil. Piranska knjižnica je imela pred sprejetjem novega zakona strokovni svet, ki je bil zaradi premajhnega števila zaposlenih (manj kot 20) ukinjen."

Igor Sancin, igralec v celjskem gledališču: "Mladi so na slabšem zaradi zaposlovanja za določen čas, ki je postalo že skoraj pravilo. V tak položaj jih je pahnila politika. Samostojni kulturni ustvarjalci so enomogočeni že na začetku, saj zaradi prezahtevnosti postopka in obširne dokumentacije, ki jo je potrebno predložiti na razpis za dodelitev proračunskih sredstev, večina tega ni zmožna."

kolektivna pogodba za kulturo, so pogodbe pripravili na njeni podlagi. Pri tem so zanemarili razvoj te kolektivne pogodbe in različne sistemske dodatke k osnovni plači. Sindikat je direktorja na to opozoril in zahteval pogovor, vendar zaradi odsotnosti njihove pravnice do tega še ni prišlo.

Franček Kavčič

privatna Visoka šola za podjetništvo v obnovljeni Trevisinijevi palači v Piranu, smo videli dan pred njeno uradno otvoritvijo. Večer prvega dne smo zaključili z minikomedijsko Alenke Vidrih "Mimi je pozitivka", katere sestavni del so bili tudi šanson. **Marko Simčič**, ki se je udeležil konference zaposlenih v gledališčih v medijih v Pragi, nas je seznanil s sprejetimi deklaracijami.

Doro Hvalica, predsednik Glose, je dejal, da je javni interes iz področnega zakona predvsem interes ustanovitelja. Javni interes nima nič skupnega z aktualno politično opcijo. ZUJIK omogoča ustanovitelju, da imenuje direktorja na osnovi njegovega petletnega programa, ki je razčlenjen na letne programe, ki so osnova za pripravo kadrovskih načrtov. Celo sodelovanje civilne družbe v postopkih odločanja je v rokah ustanovitelja. Zanemarili smo možnost, da bi bil nacionalni kulturni program osnova za oceno petletnih programov direktorjev, katerih mandat traja prav tako pet let, veljavnost nacionalnega kulturnega programa, ki ga še vedno ni, pa je le štiri leta. Torej bo nacionalni kulturni program sprejet že v fazi veljavnosti petletnih programov. Pa še to, kultura je edina dejavnost, kjer se v zadnjih letih ni povečalo število zaposlenih. Tisoč problemov in le redki odgovori. Zato pa so potrebne tudi sindikalne delavnice.

Jožica Anžel

Kristijan Ukmar, član glavnega odbora in sindikalni zaupnik v SNG Opera in balet: "Kadrovska situacija je zdaj ravna takšna, kot je bila pred letom 1975, in mislim, da mlajši niso v slabšem položaju. Skeptičen sem do imenovanj direktorjev zavodov na osnovi njihovih programov. Imenovati bi jih morali na podlagi meritev njihovega dela. Zavedati se moramo, da bo pretok delovne sile z Evropsko unijo obojestranski, zato se moramo bolj prilagajati Evropi. Politika je sicer odgovorna za upravljanje denarja, hkrati pa ne more odločati o njegovi porabi na področju stroke."

Marko Simčič, Mestno gledališče ljubljansko: "Zaposleni v javnem sektorju smo v neenakopravnem položaju z zaposlenimi v gospodarstvu, saj v javnem sektorju nimamo možnosti soodločanja v svetih delavcev. Predlog zakona že od leta 1995 čaka na obravnavo v državnem zboru."

140. obletnica proizvodnje tirnih vozil v Mariboru

Uspešen razvoj TVT Nove je tudi posledica razvitega socialnega partnerstva

V podjetju TVT Nova, ki nadaljuje tradicijo nekdanjih Delavnic za popravilo in remont vozil južnih železnic na progi od Dunaja do Trsta, so pred dnevi proslavili 140. obletnico začetkov proizvodnje tirnih vozil. Organizatorji so na slovesnost ob visokem jubileju povabili vse zaposlene, poslovne partnerje ter niso odzvali le predstavniki države.

Pobudo za takšno veliko slavo sta dala sindikat podjetja in svet delavcev, pravi predsednik SKEI v TVT Novi Martin Dular. Vodstvo podjetja, ki je v stoodstotni lasti tujcev, je pobudo delavcev z veseljem sprejelo.

Začetki proizvodnje tirnih vozil na lokaciji današnjega podjetja TVT Nova segajo v leto 1863, ko so začele v Mariboru obratovati Delavnice za popravilo in remont vozil takratnih južnih železnic na progi od Dunaja do Trsta. Že pred 140 leti je v njih delalo preko tisoč delavcev, pred drugo svetovno vojno jih je bilo okoli dva tisoč. Leta 1952 se je iz delavnic razvilo Podjetje za proizvodnjo tirnih vozil Boris Kidrič, v katerem je bilo leta 1964 več kot 3500 delavcev. Leta 1998 so ustanovili podjetje TVT Nova, ki je bilo najprej v lasti koncerna TVT in C.D.I. Avstrija, leta 2001 pa je prešlo v stoodstotno last tujega partnerja.

Po besedah obeh direktorjev Hermana Sparla in Alexandra Johana je v TVT Novi sedaj 350 zaposlenih,

Martin Dular: Korekten odnos delodajalca do delavcev pozitivno vpliva na motivacijo delavcev.

podjetje pa v glavnem proizvaja nova tirna vozila. Ker Slovenske železnice niso sposobne dajanja novih naročil, je lani podjetje ustvarilo 308 milijonov tolarjev izgube, letos pa vodstvo podjetja načrtuje 100 milijonov tolarjev dobička.

Podjetje TVT Nova vodita enakopravno tehnični direktor Hermann Sparl in direktor za ekonomiko Alexander Joham. Trenutno v TVT Novi končujejo proizvodnjo 780 tovornih vagonov za avstrijske železnice, 40 komfortnih spalnikov za nemške železnice, 20 spalnikov za švicarske železnice in pet štiridelnih dieselskih motornih vlakov za iranske železnice.

TVT Nova je od ustanovitve tesno povezana s koncernom Siemens. Sodelovanje z mednarodnim koncernom je omogočilo prehod iz varnega planskega v tržno gospodarstvo in prehod na prosti trg. Za uspehe gre priznanje tudi znanju vseh zaposlenih in njihovem prizadevnemu delu.

TVT Nova je v tehnološkem smislu primerljiva z drugimi proizvajalci tirnih vozil v razviti Evropi. Podjetje se ponaša tudi z več certifikati kakovosti, ki dokazujejo, da je v TVT Novi veliko znanja in da je razvojno gledano na pravi poti. V podjetju ne načrtujejo večjih investicijskih vlaganj, nameravajo pa vlagati v znanje na področju konstrukcij in na ta način še povečati konkurenčnost na tujih trgih.

ln kako proslavo in položaj zaposlenih ocenjuje predsednik SKEI v TVT Novi Martin Dular?

"Tuji delodajalec v celoti spoštuje našo panožno kolektivno pogodbo in zakone. Povprečna plača kovinarjev v proizvodnji znaša 136.000 tolarjev neto. Delavci vsako leto dobimo v skladu s kolektivno pogodbo tudi regres. Letos bo znašal nekaj več kot 132.000 tolarjev. Delodajalec nam redno zagotavlja tudi toplo malico ter vrača stroške prevoza na delo in z dela.

Podjetje ima v Murterju počitniški dom, ki ga že deset let upravlja naš sindikat. V njem lahko delavci s svojimi družinami po zmernih cenah preživljajo dopust. SKEI si prizadeva, da bi počitniški dom dobil v svojo last,

vodstvo podjetja je temu naklonjeno. Odnosi med vodstvom podjetja in sindikatom so izredno dobri in korektni. Tuji delodajalec ceni in spoštuje delavce in sindikat. To se je pokazalo tudi na proslavi visokega jubileja, saj je vodstvo nanjo povabilo vse zaposlene in jih skupaj s poslovnimi partnerji in drugimi gosti tudi pogostilo. Roko na srce: takšnih delodajalcev danes v Sloveniji ni prav veliko. Naslednji dan pa je vodstvo podjetja pripravilo sprejem še za upokojeince. Vabilu se je odzvalo okoli 400 upokojeincev, ki so v tovarni preživeli nepozaben dan.

Zaradi korektnega odnosa delodajalca do delavcev le-ti čutijo veliko pripadnost podjetju. Ustrezen odnos delodajalca vpliva tudi na motiviranost delavcev. Ta je v zadnjem času višja, kot je bila v zadnjih letih. Tega smo veseli tudi v našem sindikatu, saj takšno razpoloženje med delavci ugodno vpliva tudi na delo

VTVT Novi imajo dovolj dela in naročil za leto dni in pol.

SKEI. Tuji delodajalec se je izkazal za zelo korektnega socialnega partnerja.

Če ne bi bilo Siemens, tudi našega podjetja ne bi bilo več. Tega se delavci dobro zavedamo. Sedaj imamo dovolj dela za leto in pol naprej. Zato delavci z veseljem delamo, saj se je med nas vrnil občutek socialne varnosti. Marsikdaj imamo toliko dela, da mora podjetje za določen čas zaposliti še dodatne delavce. Ob proslavi visokega jubileja smo doživeli tudi manjše razočaranje, saj se vabilu ni odzval niti en državni sekretar, kaj šele minister ali še kakšen višji predstavnik države. Veliko poslovnežev iz tujine se je z veseljem odzvalo našemu vabilu. Ali so naši oblastniki že tako zaposleni s svojimi problemi, da ne zaznajo več niti uspehov in poslovnih priložnosti v gospodarstvu? Ali za gospodarske družbe in za nas delavce v tej državi zares nima nihče več časa? Ali delavcev zares ne ceni nihče od odgovornih v tej državi?" se sprašuje Dular.

Tomaž Kšela

Na četrth športnih igrah ZSSS najboljši finančniki

Rezultati:

košarka: 1. Sinles, 2. SDPZ, 3. Sindikat delavcev finančnih organizacij Slovenije;

mali nogomet: 1. Sindikat delavcev finančnih organizacij Slovenije, 2. Sindikat obrtnih delavcev Slovenije, 3. Sindikat zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije;

namizni tenis, ženske: 1. Sindikat delavcev finančnih organizacij Slovenije, 2. Sindikat delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije, 3. Sinles;

namizni tenis, moški: 1. SDTS, 2. SKEI, 3. Sindikat KNG Slovenije;

odbojka, ženske: 1. Sindikat finančnih organizacij Slovenije, 2. Sinles, 3. Sindikat zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije;

odbojka, moški: 1. Sindikat zdravstva in socialnega skrbstva Slovenije, 2. SDGD, 3. Sindikat finančnih organizacij Slovenije;

pikado, ženske: 1. SDPZ, 2. SKVNS, 3. Sinles;

pikado, moški: 1. Sindikat KŽI, 2. Glosa, 3. SDPZ;

tek, moški: 1. Sindikat finančnih organizacij Slovenije, 2. SDPZ, 3. SDDO;

vlečenje vrv: 1. Sindikat KŽI, 2. Sindikat KNG, 3. SDPZ.

Vrstni red ekip:
1. Sindikat finančnih organizacij Slovenije,
2. SDPZ, 3. Sindikat KNG, 4. Sinles, 5. Sindikat KŽI, 6. SDGD

Drago Ščernjavič je bil nekakšen kralj iger, saj so njegovi pobrali največ pokalov.

Vrv so najbolje vlekli Jovotovi vinogradniki iz Ormoža.

Prejšnjo soboto so bile v Športnem parku Slovana na Kodeljevem v Ljubljani četrte športne igre ZSSS. Tudi letos je bila organizacija v rokah Martina Muršiča, ki je s Slovanovimi profesionalci poskrbel, da je tekmovanje poteklo po skrbno pripravljenem načrtu in brez zapletov. Kot nam je po končanih igrah povedal Muršič, so bili boji zelo športni, pritožb in poškodb ni bilo.

Po uradnih podatkih glavnega organizatorja je sodelovalo 76 ekip s 463 športniki. Največ, kar 10 ekip, je prijavil Sindikat delavcev prometa in zvez Slovenije (SDPZ), drugi po številu udeležencev je bil Sindikat delavcev finančnih organizacij Slovenije, za njim pa Sindikat KNG Slovenije. Številčnost je v veliki meri vplivala tudi na končni vrstni red ekip, prvi so bili finančniki, drugo mesto

je pripadlo prometnikom, tretji pa so bili kemiki. Tudi letos so se igre končale z ekshibicijsko košarkarsko tekmo med najboljšo moško ekipo in kombinirano ekipo ZSSS. Ekipa Dušana Semoliča in Milana Utroše, ki zadnje čase redno vadi, je bila na koncu prekratka le za štiri točke. Že prihodnje leto lahko pričakujemo njihovo zmago. Družabni del iger je tudi letos povezoval Boris Kopitar, pomagali so mu predstavniki gostišča Pri Jovotu.

Dušan Semolič je ob zaključku iger ugotovil, da je spet zmagal šport. Tekmovalcem in njihovim spremljevalcem je zaželel, da bi se prihodnje leto zbrali v še večjem številu in bili še bolj uspešni.

M. M. in F. K.

Košarkarji so se po ekshibicijski tekmi skupaj postavili pred objekt.

Tekači na 1500 metrov so sprva tekli tesno skupaj.

k r i ž a n k a

DE	PRAVILJČ. MAJHNO BRADATO BITJE	TRDNOST, ODLOČNOST	STVAR	LOŠČILO	BESEDA BREZ NAGLASA	TOMAŽ OSLEC	DE	PRIPADNICA SKITOV	GR. MIT.: BREZNO V SPOD. SVETU
DRAGOC. TEMNO RDEČA SVILENA TKANINA							SLAVKO TIRAN		
USTVARJALKA MODE ORGAN. PRAVOSL. CERKVE							VRSTA ŽITA		
						BUKOV PLOD SNOG			
AVTOR: RUDI MURN	KDOR VELIKO DELA NAMESTO DRUGIH	ŽIVČNOST	NADLEŽNE ŽUŽELKE	NALIS, Antun – hrvaški igralec	FILMSKI IGRALEC NEEŠON	IZBRANA LEPTICA		MLINSKI ZLEB	NOBELIJ
SPODNJI DEL POSODE				KDOR MONTIRA PLANIN. DRUŠTVO				NENADEN VOJAŠKI NASKOK	
ODLOG PLACILA					NATRIJ	HRVAŠKI IGRALC (ANTUN)		SREDSTVO ZA ČIŠČENJE KOVIN. PREDMET.	DRŽAVNA BLAGAJNA
NADALJEVANJE GESLA									TOLKAČ
ANTON VODNIK			DVOJICA	KOSITER	AM. FILM. IGRALKA GARDNER			ZVEZDA V ORLU	DOBA
UTA					DEL OBRAZA			AVSTR. KIPAR	TELUR
JAKOBOV BRAT DVOJCEK, EDOM					PLEMIČI				
URNA					KNJIŽNO: GRAD, TRDNJAV			DONNER, Georg Raphael – avstrijski kipar	DEL LASIŠČA

Rešeno nagradno križanko izrežite in pošljite v kuverti na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97.

Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svojega točnega naslova in davčne številke.

Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do ponedeljka 9.junija 2003.

Pravilna rešitev gesel iz 16.števila Delavske enotnosti: 1.PRIBA, 2. SLOKA, 3. BEKASINA, 4. MALI DEŽEVNIK.

Nagrado 5000 tolarjev prejme Janko Mizerit, Ulica Simona Jenka 8, 1230 Domžale.

h u m o r e s k a

Piše: Tomaž Kšela

Iz dnevnika delavca Jožeta - URADNIKE V VZGOJNO POSVETOVALNICO

"Jo, kako me boli glava!" je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi potarnal rezkar Vili. "Bojim se, da mi jo bo razneslo!"

"Vili, morda pa si včeraj malce preveč pogledal v kozarec?" se je zarežal skladiščnik Rudi. "Mene najbolj boli glava, kadar imam mačka!"

"Sosed, ki je samozaposlena kot frizerka, me je zaprosila, naj ji pojasnim, kaj piše v zakonu o zaposlovanju in zavarovanju za primer brezposelnosti. Problem je v tem, da od tega, kar sem prebral v zakonu, nisem razumel niti besede."

"Vili, nič se ne sekiraj," je dejal Tone. "Hitro na glas preberi, kaj te muči, pa ti bomo pomagali vsi skupaj!"

"Samo trenutek," je dejal Vili. "V teje drobni knjižici piše: Za brezposelno osebo se po tem zakonu šteje samozaposlena oseba, katere dobiček iz dejavnosti, ki je

ugotovljen brez upoštevanja znižanj in davčnih olajšav v skladu s predpisi o dohodnini in povečan za obračunane obvezne prispevke za socialno varnost, ni presegel zneska zajamčenega nadomestila plače, in lastnik ali solastnik gospodarskih družb, ki ni zavarovan na drugi podlagi, in v katerih dobiček, zmanjšan za plačane prispevke za obvezno socialno zavarovanje, v zadnjem koledarskem letu pred nastankom brezposelnosti ni presegel zneska zajamčenega nadomestila plače." No, povejte mi, se moja sosed, lahko prijavi na zavodu za zaposlovanje?"

"O, sveta nebesa," je vzdihnil Tone. "Tega pa tudi jaz ne razumem."

"Zakoni so še najbolj razumljivi uradni dokumenti pri nas," je menil Rudi. "Različnih odločb spizov, pidov, momov, zumov, kudov, cudov, fudov, pudov in drugih zagotovo ne razumejo niti tisti, ki jih izdajajo. Vsak uradnik, ki ga

povprašaš, kaj piše v tvoji odločbi, ti jo tolmači drugače!"

"Pri nas ni problem pri tistih, ki beremo zakone, odločbe in druge uradne dokumente, temveč pri tistih, ki jih pišejo," je vzklila kuharica Špela.

"Špela, hočeš reči, da je treba njih poslati na tečaj slovenščine?" je previdno povprašal Peter.

"Ne bodite naivni! Tisti, ki pišejo zakone in različne odločbe hudičovo dobro vedo, zakaj jih pišejo v takšni latovščini. Tako jih lahko tolmačijo, kakor njim ustreza!"

"Kako pa naj potemtakem rešimo ta problem," smo povprašali vsi v en glas. "Ali naj naše oblastnike pošljemo v intenzivni tečaj slovenščine?"

"Kje neki," se je razburila Špela. "Treba jih je poslati v vzgojno posvetovalnico, da jih tam spravijo na pravo pot, če ni že prepozno. Zapomnite si: kdor tako zvito piše in govori, vas zagotovo želi ogoljufati!"

SINDIKALNA LISTA

maj 2003	Gospodarske dejavnosti (temelj je SKP za gospodarstvo)	Javni sektor* (nekdanje gospodarstvo)
PRVI DEL	SIT	SIT

1. DNEVNICE

– cela dnevica (nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.511,00
– polovična dnevica (nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.254,00
– znižana dnevica (od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.570,00

2. KILOMETRINA

(od 29. 4. 2003)	55,14	55,14
(od 13. 5. 2003)	55,17	55,17
(od 27. 5. 2003)	55,56	55,56

3. LOČENO ŽIVLJENJE

100.102,00	65.845,00
------------	-----------

4. PRENOČIŠČE – Povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. REGRES ZA PREHRANO (od 1. 1. 2003)

– po SKPGD (na delovni dan)	698,00	698,00
-----------------------------	--------	--------

DRUGI DEL

1. JUBILEJNE NAGRADE

po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
– za 10 let	68.964,00	55.354,00
– za 20 let	103.446,00	83.031,00
– za 30 let	137.928,00	110.708,00

2. ODPRAVNINA OB UPOKOJITVI

508.082,00	741.240,00
------------	------------

oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodneje oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje

3. SOLIDARNOSTNE POMOČI

po SKPD		
– ob smrti delavca	150.154,00	110.708,00
– ob smrti v ožji družini	75.077,00	/

4. MINIMALNA PLAČA (od 1. 12. 2002)

103.643,00	103.643,00
------------	------------

5. ZAJAMČENA PLAČA (od 1. 12. 2002)

50.559,00	50.559,00
-----------	-----------

6. REGRES ZA LETNI DOPUST

– minimalni regres za leto 2003	132.170,00	132.170,00
– največji regres za leto 2003	169.054,00	70 % povprečne slovenske plače

*1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).

2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade, regres za letni dopust in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

3. Regres za letni dopust v gospodarstvu je določen z Aneksom, Uradni list RS št. 99/01.

4. Izhodiščna plača za I. tarifni razred v Splošni kolektivni pogodbi za gospodarstvo za januar 2003 znaša 52.473 SIT na mesec.

5. Osnova za določanje plač in drugih prejemkov iz delovnega razmerja od 1. januarja 2003 znaša na mesec bruto 173.374 in neto 110.708 SIT (podatek za nekdanje gospodarstvo).

Strokovna služba ZSSS

i n f o r m a c i j s k i k o t i č e k

Država	Neto plača (SIT)	Realna rast plač (%)	BDP po kupni moči (USD)	Rast BDP (%)
Slovenija	147.946	2	16.300*	3,2
Hrvaška	115.320	5	9.660	5,2

Država	Produktivnost (%)	Zunanji dolg (USD)	Devizne rezerve (USD)	Saldo trgovinske bilance (USD)
Slovenija	3,2	7,8 milijard	6,4 milijard	- 0,5 milijard
Hrvaška	5,6	15,1 milijard	5,8 milijard	- 5,9 milijard

Podatki so za leto 2002, razen označenega z *, ki je za leto 2001.

Strokovna služba ZSSS

Katero zavarovanje vam bo prišlo najbolj prav, tudi na Kubi?

Poiščite kartice nagradne igre Vzajemne v poslovalnicah Vzajemne zdravstvene zavarovalnice po vsej Sloveniji, obkrožite pravilen odgovor in osvojite lepe nagrade:

- enotedensko potovanje na Kubo za dve osebi
- petdnevno potovanje v Pariz za dve osebi
- set potovalnih kovčkov
- 20 x nahrbtnik
- 20 x polo majica
- 20 x kapa

Pogoji in pravila sodelovanja v nagradni igri so objavljeni na spletni strani www.vzajemna.si. V žrebanje bodo vključene vse ustrezno frankirane kartice z obkroženim pravilnim odgovorom, oddane po pošti najkasneje do 31. 8. 2003. Žrebanje bo 15. 9. 2003, izžrebanci bodo objavljeni v poslovalnicah Vzajemne in na spletni strani www.vzajemna.si.

Preden se odpravite na potovanje v tujino, si zagotovite zdravstveno zavarovanje z medicinsko asistenco v tujini. Zavarovanje lahko sklenete v vseh poslovalnicah Vzajemne, v pooblaščenih turističnih agencijah ali na spletni strani www.vzajemna.si. Zavarovanje omogoča Vzajemna v sodelovanju z asistenčnim partnerjem Elvia.

Brezplačni telefon: 080 20 60, www.vzajemna.si, wap.vzajemna.si

VZAJEMNA

zdravstvena zavarovalnica, d.v.z.

Jaz zate, ti zame.

Deseti kongres EKS

Cilj - ohranitev evropskega socialnega modela

Pod geslom Oblikujemo Evropo za ljudi se je v ponedeljek v Pragi pričel 10. kongres Evropske konfederacije sindikatov (EKS). Na njem sodeluje več kot 870 delegatov iz 35 držav, med njimi so tudi delegati Zveze svobodnih sindikatov Slovenije Dušan Semolič, Milan Utroša, Metka Roksančič in podpisani. Kongres je manj kot leto dni pred širitvijo EU, kakršne še ni bilo v njeni zgodovini, in je zato pomemben izziv tudi za sindikate. To je v pozdravnem govoru dejala tudi evropska

komisarka za delo in socialne zadeve Ana Diamantopolou. Evropskim sindikatom je dala priznanje za dosedanje vlogo, hkrati pa opozorila, da se bodo morali upreti težnjam po zmanjševanju pomena kolektivnega odločanja ter pri sicer

neizbežnih gospodarskih in strukturnih spremembah ohraniti minimalne standarde evropskega socialnega modela. Značilnost, ki loči evropske države od drugih razvitih držav, je solidarnost, je dejala komisarka in poudarila, da je socialni in ekonomski napredek EU možen le z okrepljenim socialnim dialogom.

Tisti, ki oporekajo sindikatom njihovo vlogo, bi se morali zavedati, da so sindikati kot socialni partnerji steber ohranitve sedanjega socialnega reda, je dejala evropska komisarka.

Generalni sekretar EKS Emilio Gabaglio, ki se po

dvanajstih letih poslavlja od EKS, je v svojem govoru poudaril pomembno vlogo evropskega socialnega modela. Posvaril je pred naraščajočim neoliberalizmom in dejal, da se zaradi slabih gospodarskih razmer in povečevanja brezposelnosti EU vse bolj oddalja od lisbonskih ciljev in s tem od pomembnega cilja EKS - polne zaposlenosti. Evropska makroekonomska politika in politika Evropske centralne banke se morata prilagoditi razmeram in se usmeriti predvsem v doseganje gospodarske rasti, in to z inovacijami, pospešenim izobraževanjem, ne pa s krčenjem socialne, je dejal Gabaglio. Menil je, da se evropske oblasti ne odzivajo na opozorila in pozive EKS in ne ukrepajo.

Gabaglio je pozitivno ocenil razvoj socialnega dialoga in vloge EKS v njem. EKS, ki letos praznuje 30-letnico obstoja, je edina reprezentativna sindikalna organizacija na evropski ravni, ki je v zadnjih desetih letih postala pomemben in vpliven socialni partner tako delodajalskim organizacijam, kot tudi evropskim oblastem.

Predsednik Evropske komisije Romano Prodi je dejal, da ima evropski socialni model, kljub vsem težavam še vedno pomembno vlogo. Po njegovih besedah bo treba čimprej zmanjšati razlike med članicami EU in kandidatkami in to s pomočjo regionalne politike in strukturnih skladov.

Paule Vrhovec